

אמר רבא על דברי אביי: מאי שנא תלה וקיבל בקדשים קלים, דכשרה אף על פי שצריכה קבלתם להיעשות בפנים, בהכרח, משום דאזכיר פנים כפנים דמי, שאם לא כן לא נתקיימה קבלה בפנים, וכיון שמודה אביי שאזכיר פנים כפנים, אם כן, בקדשי קדשים נמי יש לו להכשיר כשתלה הבהמה וקיבל, משום שאזכיר צפון כצפון דמי. ומדוע חולק אביי על אביו של שמואל שהכשיר בזה.

אלא אמר רבא: בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים, כל האופנים כשרות, ואף בתלה הבהמה וקיבל משום שאזכיר צפון כצפון, ואין חסרון של דרך שרות בדבר זה, ולא נאמר דין "על ירך" בקבלה, וכן בנתלה השוחט ושחט, כשרה, משום ששחיטה אינה שירות, ולא נאמר דין "ירך" על השוחט אלא על הבהמה,

בר חוץ מן תלה הבהמה ושחט בקדשי קדשים, שפסול משום שצריך שחיטה על ירך המזבח. מה שאין כן בקדשים קלים, שלא נאמר בהם דין זה. וכן בנתלה הכהן וקיבל הדם, שפסול בין בקדשי קדשים ובין בקדשים קלים, כיון שקבלה הנה שירות ואין דרך שירות בכך.

נמצא, שסובר רבא כאביו של שמואל בכל הדינים, אלא שאביו של שמואל לא דיבר בקדשים קלים, ולכן לא הכשיר בתלה הבהמה וקיבל.

בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא: היה עומד הכהן המקבל את הדם, כאשר הוא בפנים העזרה, וציציתו שערות ראשו, בחוץ, מהו? (11)

אמר ליה רבי זירא: לאו אמרת לגבי בהמה שהיא

עוד שאלו: נתלה הכהן באזכיר וקיבל כך את הדם, מהו?

אמר ליה שמואל: כשרה, כמו בנתלה ושחט.

אמר ליה אביו: אישתבשת! אין דרך שירות בכך. (9) וקבלת הדם הינה "שירות", מה שאין כן שחיטה.

עוד שאלו: תלה הבהמה באזכיר וקיבל דמה, מהו?

אמר ליה שמואל: פסולה כמו בתלה ושחט.

אמר ליה אביו: אישתבשת! שחיטה צריכה להיעשות על ירך, ולא קבלה על ירך.

אמר אביו: אלו האופנים שלעיל, אם נעשו בקדשי קדשים, כולן פסולות! תלה ושחט פסול משום חסרון "על ירך", נתלה וקיבל פסול משום שאין דרך שירות בכך. ואף תלה הבהמה וקיבל פסול, כי אמנם לא נאמר בקבלה דין ירך, אבל דין צפון נאמר בה, ואזכיר צפון אינו נחשב צפון. (10) ובה חולק אביי על אביו של שמואל שהכשיר בתלה וקיבל.

בר חוץ מנתלה השוחט ושחט, שכשר בזה, כדברי אביו של שמואל.

ואילו בקדשים קלים שנעשו בהם אלו האופנים, כולן כשרות, ואף בתלה ושחט, כיון שבקדשים קלים לא נאמר דין שחיטה על ירך המזבח, ואף לא דין צפון, ולכן אף בתלה וקיבל, כשר.

בר מן נתלה הכהן וקיבל שפסול אף בקדשים קלים כיון שאין דרך שירות בכך.

כצפון הרי שאף לולא חסרון "על ירך" יש לפסול משום העדר שחיטה בצפון.

11. הגמרא בסמוך פשטה ספק זה מדברי אביו של שמואל שאמר שרגלה בחוץ פסולה, והקשה האור שמח (הלכות פסולי המוקדשין, פרק א' הלכה י"ד), שהרי אף רבי ירמיה לא הסתפק ברגלו של כהן בחוץ אלא בשערות ראשו בחוץ, ואם כן כיצד הוכיח ממה שפסולה כשרגלה בחוץ לכן שפסול כששערות ראשו בחוץ? ותירץ, כי מה שלא הסתפקה הגמרא לגבי רגלו בחוץ [וכפי שמופיע בברייתא כאן שהכניס ראשו ורובו כאילו לא נכנס], אין זה משום שסבר שיש דין שיהיה כולו באהל מועד, אלא סבר שהיותו וכהן המחוסר רגל פסול משום בעל מום, לכן כשרגלו בחוץ הרי זה כמי שעבד בלא רגל שפסול משום בעל מום שמחלל עבודתו בזה, ומה שאין כן בשערות ראשו שאף מי שאין לו שערות אינו בעל מום בכך

זה הוא רק לכתחילה, אבל למסקנא שרבי אלעזר לא דיבר באופן זה אלא בחתך ואחר כך קיבל אף התוס' יפרשו כהרמב"ם.

9. הקשה השפת אמת, מאחר ונאמר בפסוק "לעמוד לשרת", והנתלה אינו עומד, יש לפסול עבודתו משום כך אף אם היה דרך שירות בכך, כי עיקר הפסול הוא במה שהנתלה אינו דרך עמידה כפי הנאמר בפסוק.

ובכתבי הגר"ז כתב שבאמת אין פסול במה שאין דרך שירות בכך שענינו שלא נעשית העבודה כדרך עבודה, אלא ענין הפסול הוא בזה שצריך עמידה על הרצפה, וכשאינו עומד כדרך עמידה חסר בדין עמידה על הרצפה.

10. מה שפירש רש"י שבתלה ושחט פסול משום חסרון "על ירך", העיר הקרן אורה, כי מאחר וסובר אביי שאזכיר צפון לאו